



JUSTITSMINISTERIET

Politi- og Strafferetsafdelingen

Dato:  
Kontor: Politikontoret  
Sagsbeh: Ditte Refsgaard  
Sagsnr.: 2016-0035-0345  
Dok.: 1888988

## UDKAST TIL TALE

**til brug for besvarelsen af samrådsspørgsmål AÆ  
fra Folketingets Retsudvalg den 31. marts 2016**

### **Samrådsspørgsmål AÆ:**

*”Vil ministeren redegøre for opklaringsarbejdet af  
mordbranden på Scandinavian Star, og oplyse hvilke  
nye initiativer ministeren vil tage for et komme en  
fuldstændig opklaring nærmere?”*

Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Søren Søndergaard  
(EL).

Slotsholmsgade 10  
1216 København K.

Telefon 7226 8400  
Telefax 3393 3510

[www.justitsministeriet.dk](http://www.justitsministeriet.dk)  
[jm@jm.dk](mailto:jm@jm.dk)

**Svar:**

**[Indledning]**

1. Tak for invitationen til at komme her i dag.

Jeg vil gerne starte med at sige, at jeg til fulde forstår ønsket om en afklaring.

De pårørende, som mistede familiemedlemmer eller andre nærstående ved den forfærdelige skibsulykke i 1990, har min dybeste medfølelse – og jeg tror reelt ikke, nogen af os er i stand til at sætte os ind i, hvor forfærdeligt det må have været og stadig er.

Jeg forstår derfor også godt de håb, der knytter sig til den norske efterforskning og granskningskommission – ligesom jeg forstår, hvorfor den tidligere skibsinspektørs pressekonference i Oslo i februar måned blev fuldt så tæt.

For det er dybt utilfredsstillende, at det aldrig er lykkedes at finde ud af præcis, hvad baggrunden var for de frygtelige timer den 7. april 1990, hvor Scandinavian Star brændte.

2. Jeg er blevet bedt om at redegøre for to ting. For det første opklaringsarbejdet og for det andet, om der skal tages nye initiativer i forhold til Scandinavian Star-sagen.

Jeg har til brug for besvarelsen indhentet oplysninger fra Rigsadvokaten, som danner grundlaget for min besvarelse af samrådsspørgsmålet.

**3.** Rent faktisk opstod der den 7. april 1990 brand på skibet Scandinavian Star, som sejlede mellem Oslo og Frederikshavn. Under branden omkom 158 mennesker.

Efter branden blev der iværksat et omfattende udrednings- og efterforskningsarbejde for at klarlægge årsagerne til branden og vurdere ansvarsforholdene omkring ulykken.

Det blev i den forbindelse aftalt mellem de norske, svenske og danske myndigheder at opdele efterforskningen i sagen. Branden og dens umiddelbare årsag blev således efterforsket af de norske myndigheder. Brandslukningsarbejdet og de tekniske forhold på skibet blev undersøgt af de svenske myndigheder. Og skibets ejer- og forsikringsforhold samt skibets almindelige sødygtighed og overensstemmelse med den søretlige lovgivning blev efterforsket af de danske myndigheder.

De norske myndigheders efterforskning pegede på, at branden var påsat, og at den mest sandsynlige brandstifter var en dansk passager, der selv omkom ved branden.

Der blev således ikke rejst en straffesag mod nogen personer for brandstiftelse.

I Danmark førte efterforskningen af bl.a. skibets almindelige sødygtighed og overensstemmelse med den søretlige lovgivning til, at der blev rejst tiltale mod skibets reder, direktøren i rederiet og skibets kaptajn for overtrædelse af den dagældende lov om skibes sikkerhed.

Denne sag blev endelig afgjort ved Højesterets dom af 22. november 1993, hvor de pågældende blev idømt 6 måneders hæfte bl.a. for ikke at have sørget for, at skibet var i sikkerhedsmæssig forsvarlig stand.

4. Efterfølgende har Rigsadvokaten og Justitsministeriet behandlet en række anmodninger om genoptagelse af den danske del af efterforskningen. Rigsadvokaten har senest i december 2010 afgjort, at der ikke er grundlag for at genoptage den del af sagen, som har været efterforsket af de danske myndigheder.

5. I Norge blev efterforskningen af sagen om brandstiftelse henlagt af den norske rigsadvokat i 1991 på bevisets stilling. Den norske rigsadvokat har efterfølgende flere gange afvist at genoptage efterforskningen, hvilket senest skete i januar 2012.

På baggrund af oplysninger fra stiftelsen ”Etterforskning av mordbrannen Scandinavian Star” traf den norske rigsadvokat imidlertid i april 2013 beslutning om, at Oslo Politi, som oprindeligt stod for efterforskningen af den norske del af sagen, skulle

foretage en grundig vurdering af, om der var grundlag for at iværksætte en ny efterforskning af brandstiftelsen ombord på Scandinavian Star.

Politimesteren i Oslo nedsatte herefter en projektgruppe, som har foretaget en gennemgang af det foreliggende efterforskningsmateriale, herunder materialet fra den danske sag, der gennem den danske rigsadvokat er blevet stillet til rådighed for projektgruppen.

Politimesteren i Oslo anbefalede på baggrund af projektgruppens arbejde, at efterforskningen af sagen delvis blev genoptaget med henblik på at undersøge, om der eventuelt kan have været økonomiske motiver til brandstiftelsen.

Den norske rigsadvokat tiltrådte den 27. juni 2014 politimesterens indstilling. Den norske rigsadvokat traf endvidere beslutning om, at Oslo Politi i forbindelse med genoptagelse af efterforskningen skulle tage kontakt til to navngivne brandteknisk sagkyndige, som skal vurdere, om der bør gennemføres en ny udredning af en brand, der opstod på et dæk på skibet om eftermiddagen den 7. april 1990.

Det fremgår endvidere af den norske rigsadvokats brev, at den danske passager, der i forbindelse med den oprindelige efterforskning i Norge blev anset for at være den mest sandsynlige gerningsmand, efter Oslo Politis opfattelse med rette havde været mistænkt for

brandstiftelsen, men at de momenter, der pegede på pågældende, godt kunne fremstå som bevismæssigt utilstrækkelige. Oslo Politi fandt dog ikke grundlag for at iværksætte konkrete efterforskningskridt med henblik på at afkræfte eller styrke mistanken mod den pågældende.

Den norske rigsadvokat var enig heri, idet man anførte, at der i dag ikke fandtes at være reelle muligheder for at iværksætte en nærmere efterforskning af dette spørgsmål.

Rigsadvokaten tilføjede dog, at en ny udredning af den brand, der opstod på et dæk på skibet om eftermiddagen den 7. april 1990, på hvilket tidspunkt den mistænkte danske passager var død, kunne få betydning for vurderingen af mistanken mod denne.

Ansvar for den nye efterforskning blev placeret hos Oslo Politi. Den norske rigsadvokat anførte dog, at eventuelle efterforskningskridt i Danmark skulle udføres med bistand fra dansk politi og anklagemyndighed.

**6.** Oslo Politi rettede herefter i august 2014 henvendelse til Rigsadvokaten med anmodning om bistand under den efterforskning, der skulle iværksættes.

Rigsadvokaten anmodede på den baggrund ved brev af 11. september 2014 Københavns Politi om at yde bistand til de norske myndigheder, hvis det blev behov

herfor, f.eks. i form af bistand til at foretage konkrete efterforskningskridt i Danmark eller besvarelse af konkrete forespørgsler, som Oslo Politi måtte have.

Siden efteråret 2014 har Københavns Politi i forbindelse med den verserende norske efterforskning af branden på Scandinavian Star bistået norsk politi og anklagemyndighed med en række efterforskningskridt.

På foranledning af de norske myndigheder er følgende efterforskningskridt foretaget:

I perioden fra den 22. oktober 2014 til den 25. februar 2016 har Københavns Politi afhørt i alt 22 vidner i Danmark, ligesom der den 5. januar 2015 er indhentet en editionskendelse i relation til et vidne.

Den 19. januar 2015 blev der foretaget en indenretlig afhøring af vidnet Mike Axdal. I forbindelse med retsmødet blev der givet tilladelse til ransagning på to adresser tilhørende henholdsvis Mike Axdal og formanden for den danske pårørende forening, Oluf Husted.

Københavns Politi og norsk politi foretog herefter ransagning samme dag. Der blev ved ransagningerne beslaglagt en større mængde dokumenter (i størrelsesordenen 100.000) og flere computere.

I dagene efter blev materialet gennemgået og kopieret af norsk politi i København, ligesom de beslaglagte

computere blev spejlet. Efterfølgende blev det beslaglagte materiale og computerne udleveret til ejerne igen.

Ligeledes er der efter anmodning fra den norske politi- og anklagemyndighed blevet foretaget en indenretlig afhøring af tidligere skibsinspektør Flemming Thue Jensen. Afhøringen fandt sted den 16. marts 2016 i Københavns Byret under deltagelse af norsk politi, den norske anklagemyndighed samt en række norske bistandsadvokater.

7. Herudover kan jeg oplyse, at Rigsadvokaten har besvaret konkrete forespørgsler fra Oslo Politi.

Oslo Politi har bl.a. ønsket at få foretaget en ny sagkyndig vurdering af en af de brande, der opstod ombord på skibet. I den forbindelse blev Rigsadvokaten spurgt til muligheden for at overlade dele af det danske efterforskningsmateriale – som Oslo Politi allerede havde modtaget kopi af til brug for deres efterforskning – til de eksperter, der skulle foretage den nye sagkyndige vurdering, hvilket Rigsadvokaten gav sit samtykke til.

Endvidere har Oslo Politi ønsket at få foretaget en sagkyndig vurdering af de specielle søretlige forsikrings- og kontraktforhold, der var tilknyttet salget af Scandinavian Star til den ejer- og redergruppe, der var ansvarlig for skibet ved brandens opståen.



I den forbindelse er Rigsadvokaten blevet spurgt til sit eventuelle kendskab til eller præferencer for eventuelle eksperter i søretlige forhold, som kunne foretage en sådan sagkyndig vurdering.

Rigsadvokaten oplyste hertil, at man ikke umiddelbart har kendskab til eksperter på søretsområdet, men henviste i stedet Oslo Politi til at rette henvendelse til Det Juridiske Fakultet ved Københavns Universitet, som har større indsigt i, hvem der kan nævnes som danske eksperter på søretsområdet.

Oslo Politi har også kontaktet Rigsadvokaten angående anmodninger om aktindsigt i sagen, som man har modtaget. Baggrunden herfor er, at det danske materiale som nævnt ovenfor indgår i den norske sag.

Endelig kan jeg oplyse, at Rigsadvokaten den 23. februar 2016 kontaktede Oslo Politi med henblik på at sikre, at de norske myndigheder var blevet gjort bekendt med at den ovennævnte tidligere medarbejder i Søfartsstyrelsen Flemming Thue Jensen over for offentligheden havde tilkendegivet, at han havde oplysninger om branden ombord på Scandinavian Star, som ikke tidligere var kommet frem.

Rigsadvokaten har endvidere fra Søfartsstyrelsen modtaget oplysning om yderligere to medarbejdere, herunder ovennævnte Knud Skaareberg Jensen, samt en person, der på daværende tidspunkt arbejdede i Farvandsvæsenet, som alle har været involveret i sagen

om branden ombord på Scandinavian Star. Kontaktoplysningerne på disse personer er ligeledes givet videre til de norske myndigheder.

**8.** I forhold til anden del af samrådsspørgsmålet – altså om der skal tages nye initiativer – har Rigsadvokaten oplyst, at Rigsadvokaten bl.a. henset til den igangværende efterforskning hos de norske myndigheder ikke finder grundlag for på ny at overveje spørgsmålet om genoptagelse af sagen i Danmark.

**9.** Jeg er sådan set enig i, at det er svært at se nytten af, at Danmark laver en undersøgelse parallelt med de undersøgelser, som Norge er i gang med. Og jeg synes derfor under alle omstændigheder, at vi skal afvente resultatet af de norske undersøgelser.

Jeg forstår, at den norske politiefterforskning forventes afsluttet inden sommer, mens den norske granskningskommission forventes at være afsluttet i sommeren 2017.

Jeg vil i øvrigt henlede opmærksomheden på, at Justitsministeriet er i gang med at indhente nærmere oplysninger fra Norge om det forventede afslutningstidspunkt til brug for besvarelsen af et udvalgsspørgsmål.

Tak for ordet.